

Revize stupňů ohrožení terorismem

I. Úvod

Na základě usnesení vlády č. 288 ze dne 30. dubna 2024, o revizi opatření k vyhlášení prvního stupně ohrožení terorismem, je předkládán k projednání návrh revize stupňů ohrožení terorismem.

Tento materiál popisuje upravený systém vyhlášení stupňů ohrožení terorismem a vymezuje možná opatření v jednotlivých stupních tohoto systému. V současnosti platný systém byl schválen usnesením vlády č. 63 ze dne 25. ledna 2016 a již dostatečně nereflexuje aktuální bezpečnostní situaci a její dynamické proměny. Je potřeba v rámci navrhované úpravy systému zajistit větší flexibilitu, a to zejména v oblasti reakce na obecně se zhoršující bezpečnostní situaci ve světě bez existence konkrétní hrozby vůči ČR.

Změnu stupně ohrožení terorismem je potřeba vnímat nejen jako způsob zavedení přísnějších bezpečnostních opatření, ale také jako zprávu pro veřejnost ve smyslu politického sdělení a případné upozornění na nutnost zvýšené bdělosti také občanů samotných.

Vedle systému stupňů ohrožení terorismem fungují také dva separátní systémy, a to stupně bezpečnostní ochrany důležitých objektů¹ a pak také v některých resortech stupně akceschopnosti. Nová úprava by tak měla nejenom poskytnout větší flexibilitu skrze přidání dalšího stupně ohrožení terorismem, ale také co nejvíce sjednotit v současnosti separátně fungující systémy, které jsou ale vzájemně ve skutečnosti částečně propojené.

Úprava stupňů byla projednána na Společné zpravodajské skupině (dále jen „SZS“)² a SZS s předkládanou podobou vyslovila souhlas.

II. Charakteristika upraveného systému

Smyslem nového systému je zavést mechanismus sjednocující *vnímání pravděpodobnosti* realizace teroristického či obdobného útoku jak na straně veřejné správy, tak na straně veřejnosti a mechanismus přijímání rozhodnutí o jednotlivých opatřeních, popř. doporučeních, a to na úrovni vlády ČR, tedy na úrovni *celostátní*.

Systém nově stanovuje čtyři stupně ohrožení terorismem a proces jejich vyhlášení, včetně procesu rozhodování o přijímaných opatřeních a doporučeních.

Systém vychází přímo ze situace ČR v oblasti ohrožení terorismem, popř. obdobnými násilnými akty. Jeho charakteristiky a pojetí vychází mimo jiné z toho, že v ČR jsou takovéto akty statisticky *zcela výjimečné*. Současně systém reflektuje, že řada okolních a dalších evropských zemí, se kterými ČR sdílí řadu společných

¹ Usnesení Bezpečnostní rady státu č. 260 ze dne 22. ledna 2002

² SZS je stálým pracovním orgánem Výboru pro zpravodajskou činnost, zřízeným usnesením Bezpečnostní rady státu ze dne 6. června 2005 č. 54. Předmětem působnosti SZS je výměna informací o odhalených bezpečnostních hrozbách, jež mají původ především v projevech terorismu, případně i v dalších závažných jevech, procesech a jednáních osob a uskupení závažným způsobem ohrožujících bezpečnost ČR, a navrhování opatření k jejich zamezování.

charakteristik, je terorismem ohrožena výrazně, a proto není realistické vycházet z toho, že by se ČR teroristické útoky vyhýbaly navždy.

Vzhledem k dosavadní výjimečnosti výskytu teroristických útoků na území ČR, a vzhledem k nepředvídatelné a velmi různorodé povaze současných teroristických hrozeb ČR, nestanovuje systém pevně obligatorní opatření pro jednotlivé stupně ohrožení terorismem. Systém namísto toho počítá s tím, že pokud se v ČR objeví informace o zvýšení nebezpečí teroristického útoku, anebo k němu dokonce i dojde, pak při vyhlášení konkrétního stupně a realizaci jednotlivých opatření na celorepublikové úrovni bude vždy posouzena konkrétní bezpečnostní situace a budou navržena opatření (doporučení) šitá na míru dané situaci. K tomu slouží SZS (viz níže) a ad hoc rozhodnutí vlády o vyhlášení příslušného stupně a opatření.

Charakteristikou systému tak je, že podmínkou vyhlášení určitého opatření není vyhlášení určitého stupně ohrožení terorismem, nýbrž úvaha, zda jsou pro daná opatření splněny potřebné právní podmínky podle příslušných předpisů a zda je přijetí takových opatření vůbec přínosné, vhodné, nezbytné a přiměřené pro řešení dané bezpečnostní situace.

Systém tak umožní vládě vyhlášovat citlivě opatření „šitá na míru“ dané bezpečnostní situaci.

Systém vzhledem k výše uvedenému *celostátnímu* zaměření neřeší a nerozpracovává jednotlivá podrobná opatření na jednotlivých ohrožených objektech, provozech a oblastech. To ponechává na konkrétních krizových a jiných plánech těchto terorismem ohrožených cílů. Naopak řeší pouze opatření z celostátního pohledu. Jednotlivé úřady a složky, objekty a jejich provozovatelé si mohou dále zpracovat vlastní plánovací dokumentaci obsahující opatření pro jednotlivé stupně ohrožení terorismem dle charakteru daného cíle. Ostatní subjekty si mohou dle svého vlastního uvážení zpracovat vlastní postupy, jak čelit teroristické hrozbě, a tato opatření případně navázat na systém vyhlásování stupňů ohrožení terorismem. Za tímto účelem je možné navázat spolupráci s Ministerstvem vnitra, které může vybraným subjektům (např. tzv. měkkým cílům) poskytnout metodickou pomoc.

Pokud jde o doporučení ve vztahu k veřejnosti, bude jejich charakter veden především potřebou informovat veřejnost o možných rizicích.

I při zachování stejného stupně ohrožení terorismem lze přijímat nebo rušit různá opatření v závislosti na charakteru a intenzitě hrozby. Změna aktuální bezpečnostní situace směrem pozitivním či negativním nemusí nutně automaticky vyvolat změnu vyhlášeného stupně, může vést také pouze ke změně opatření.

Vzhledem k výše uvedeným charakteristikám systému je tento dokument určitým návodným manuálem, obsahujícím základní výčet možných způsobů reakce na teroristickou hrozbu, přičemž o tom, která z uvedených opatření budou skutečně aplikována, by mělo být vždy rozhodnuto na základě vyhodnocení aktuální situace a charakteru hrozby.

Vláda České republiky, případně další odpovědné subjekty, tak při vyhlášení stupně ohrožení terorismem vyberou (na základě doporučení SZS) z katalogu opatření

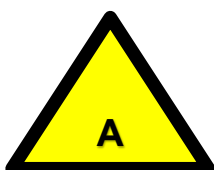
taková, která jsou nejvhodnější pro zvládání konkrétní povahy aktuální hrozby, v reakci na niž je stupeň ohrožení terorismem vyhlášován. Podobně mohou být ale aplikována i opatření, která v tomto základním výčtu uvedena nejsou.

III. Stupně ohrožení terorismem

V systému rozlišujeme čtyři stupně ohrožení terorismem:

Stupeň „A“ – nízké ohrožení

Grafické znázornění

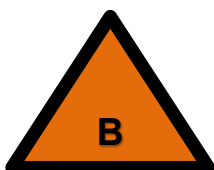
Žlutý trojúhelník doplněný písmenem „A“ pro lepší přehlednost.

Popis

Upozorňuje na existenci obecného ohrožení terorismem, vyplývající ze situace v zahraničí nebo z mezinárodních aktivit ČR, zároveň ale není známa konkrétní hrozba teroristických aktivit na území ČR. Nově je první stupeň doplněn o situaci, kdy riziko vyplývá pouze z obecné mezinárodní situace a příslušnosti ČR k euroatlantickým strukturám nebo kdy vyplývá z nesouvisejících poznatků bezpečnostních složek. Při tomto stavu je třeba dbát obecné všímavosti. Za této situace dlouhodobě platí některá vytipovaná bezpečnostní opatření.

Stupeň „B“ – mírné ohrožení

Grafické znázornění

Oranžový trojúhelník doplněný písmenem „B“ pro lepší přehlednost.

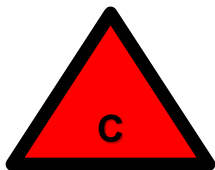
Popis

Stav, kdy není známa konkrétní hrozba teroristických aktivit na území ČR, došlo však k výraznému zhoršení mezinárodní situace, a to do takové míry, že její projevy mohou výrazně ovlivnit bezpečnostní situaci v ČR.

Při tomto stavu je třeba dbát zvýšené ostražitosti. Za této situace dlouhodobě platí některá vytipovaná zvýšená bezpečnostní opatření.

Stupeň „C“ – značné ohrožení

Grafické znázornění

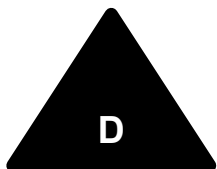
Červený trojúhelník doplněný písmenem „C“ pro lepší přehlednost.

Popis

Stav, kdy je známa konkrétní hrozba teroristických aktivit nebo teroristického útoku na území ČR a její možné či předpokládané projevy byly na území ČR objektivně bezpečnostními složkami potvrzeny. Při tomto stavu jsou bezpečnostní složky v pohotovosti, připraveny bezprostředně reagovat.

Stupeň „D“ – kritické ohrožení

Grafické znázornění

Černý trojúhelník doplněný písmenem „D“ pro lepší přehlednost.

Popis

Stav, kdy byly bezpečnostními složkami potvrzeny projevy teroristických aktivit na území ČR a teroristický útok je očekáván s vysokou pravděpodobností, nebo již proběhl. Při tomto stavu bezpečnostní složky aktivně reagují a přijímají opatření k zamezení, pokračování či opakování útoku a k minimalizaci vzniklých škod.

IV. Proces vyhlášení zvýšeného stupně ohrožení terorismem, případně jeho změny

- Vyhlášení jednotlivých stupňů ohrožení provádí vláda České republiky na návrh SZS, tedy orgánu zaměřeného primárně na výměnu informací o terorismu a jejich analýzu.
- Návrh SZS vychází ze společného vyhodnocení hrozeb jejími členy.
- V případě nebezpečí z prodlení provede vyhlášení stupně ohrožení terorismem nebo zvýšeného stupně ohrožení terorismem ministr vnitra na návrh SZS.
- Vláda následně nejpozději do 72 hodin takto vyhlášený stupeň ohrožení terorismem potvrdí nebo zruší.
- Snižování nebo rušení vyhlášených stupňů ohrožení terorismem provádí vláda ČR na návrh SZS. Stupně ohrožení terorismem jsou vyhlašovány na dobu určitou.
- Před uplynutím stanovené doby vláda ČR na základě stanoviska SZS rozhodne o změně nebo prodloužení trvání vyhlášeného stupně ohrožení terorismem, a toto společně se zdůvodněním a přijatými opatřeními bude komunikovat směrem k veřejnosti.

- Tím není dotčeno nepřetržité vyhodnocování stanovených indikátorů ze strany SZS a ani možnost navrhnout změnu stupně ohrožení terorismem kdykoli během této doby.

V. Přijímání opatření

Katalog možných opatření pro jednotlivé stupně ohrožení terorismem

Od prvního do čtvrtého stupně lze v první řadě obecně předpokládat stupňující se intenzitu a rozsah činnosti **zpravodajských služeb a útvarů Policie ČR**, v jejichž gesci je problematika terorismu a extremismu, zaměřené na vyhledávání a analýzu informací ve vztahu k terorismu, rizikovým osobám a komunitám a výměnu informací na mezinárodní i vnitrostátní úrovni.

1. Opatření v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti dle relevantních sektorů

1.1 Dočasné vybavení většího množství hlídek Policie ČR dostupnými ochrannými a balistickými prostředky či dlouhými zbraněmi potřebnými pro zvládnutí případného útoku (např. útok aktivního střelce apod.).

1.2 Namátkové kontroly na vybraných letech ze zemí Schengenského prostoru, zaměřené na eliminaci rizik spojených s případnými teroristickými útoky na základě odpovídající analýzy rizik, která zahrne informace získané prostřednictvím mezinárodních informačních kanálů; jedná se o kontroly ve smyslu čl. 23 Schengenského hraničního kodexu (Nařízení EP a Rady EU č. 399/2016).

1.3 Dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ČR dle evropské legislativy (pouze v případě existence závažné hrozby pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost ČR a současně lze-li důvodně předpokládat, že takové opatření přispěje k eliminaci této hrozby); toto opatření musí být časově omezeno a průběžně vyhodnocováno v závislosti na vývoji aktuální situace.

1.4 Posílení pyrotechniků pro oblast prověřování podezřelých předmětů a zneškodňování nástražných výbušných systémů a pro oblast zajišťování činností na místě výbuchu.

1.5 Zpřípravnění policejních vrtulníků k pohotovostnímu vzletu.

1.6 Intenzivní šetření, získávání poznatků ze zájmového prostředí a výkon operativně pátrací činnosti příslušníky služby kriminální policie a vyšetřování ve vytipovaných lokalitách a komunitách zintenzivnění komunikace se zahraničními partnery a zrychlená výměna a zpracovávání informací na mezinárodní i vnitrostátní úrovni.

1.7 Zvýšení zabezpečení vlastních objektů Policie ČR a zvýšení bdělosti při výkonu služby.

1.8 Zvýšená ostraha a posílená hlídková služba Policie ČR u vybraných, zvláště ohrožených objektů. Rozsah takového posílení a výběr jednotlivých objektů se může lišit v závislosti na konkrétní povaze a předpokládaném původu hrozby (např. objekty symbolického významu se mohou lišit podle toho, zda je teroristická hrozba

očekávána spíše ze strany skupin či jednotlivců ovlivněných radikalismem náboženským, pravicovým, levicovým, environmentálním atd.).

V případě potřeby je možné zavést doplňující bezpečnostní opatření pro osoby či vozidla pohybující se v okolí těchto objektů (bezpečnostní prohlídky, prokazování totožnosti při vstupu a opouštění objektů, kontrola vozidel, opatření k zamezení příjezdu vozidel do blízkosti objektu atd.).

Při přijímání bezpečnostních opatření k ochraně těchto objektů je možné vycházet rovněž z „Instrukce pro vyhlásování jednotlivých stupňů bezpečnostní ochrany důležitých objektů“, schválené usnesením Bezpečnostní rady státu č. 260 ze dne 22. ledna 2002.

Obvykle se může jednat o **objekty následujících kategorií**:

a) Klíčové objekty dopravní infrastruktury (největší riziko útoku je v tomto ohledu v hlavním městě Praze, opatření je ale možné rozšířit i na další velká města, případně na další místa dle aktuální situace):

- veřejná mezinárodní letiště s pravidelným provozem;
- vybraná autobusová a železniční nádraží;
- pražské metro a další vybrané prvky hromadné dopravy ve městech;
- vybrané mezinárodní a vnitrostátní vlakové a autobusové spoje;
- objekty řízení letového provozu a další pracoviště, kde by narušení jejich činnosti mohlo vést k ohrožení bezpečnosti železniční, silniční, lodní či městské hromadné dopravy;
- a další.

b) Prvky kritické infrastruktury a další objekty, které jsou zvýšeně ohroženy teroristickou hrozbou (zejména energetické, vodohospodářské, objekty nouzových služeb, objekty veřejné správy a bezpečnostních složek); do této oblasti patří zejména:

- jaderné elektrárny;
- další významné objekty výroby elektřiny (vodní a tepelné elektrárny atd.);
- klíčové prvky přenosové a distribuční soustavy elektřiny;
- klíčové prvky přepravní a distribuční soustavy zemního plynu;
- klíčové prvky přepravní a distribuční soustavy ropy a ropných produktů;
- zásobníky zemního plynu, ropných produktů apod.;
- vybrané plynárny, teplárny, ropné rafinérie;
- technické dispečinky a další pracoviště, kde by narušení jejich činnosti mohlo vést k rozsáhlému ohrožení bezpečnosti osob a majetku či významnému narušení funkce prvků kritické infrastruktury;
- vybrané sklady chemických, výbušných či radioaktivních látek či rizikové průmyslové provozy;
- přehradní nádrže, důležité zdroje a úpravny pitné vody, objekty, kde je přístup k rozvodu pitné vody apod.;
- vybraná pracoviště složek integrovaného záchranného systému, kde by narušení jejich činnosti mohlo vést k rozsáhlému ohrožení bezpečnosti osob a majetku (zejména vybraná operační a informační střediska Hasičského záchranného sboru ČR, Policie ČR, zdravotnická záchranná služba atd.);

- objekty fyzických součástí prvků kritické informační infrastruktury (datová úložiště apod.);
- objekty úřadů veřejné správy a další objekty, které jsou důležité pro chod státu (budovy ministerstev, Úřadu vlády, Parlamentu ČR, Pražský hrad, vybrané justiční budovy, sídla a objekty vybraných úřadů, např. Národní bezpečnostní úřad, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, objekty zpravodajských služeb atd.);
- komunikační (datové) sítě a jiné prvky komunikační infrastruktury.

c) Další objekty (kromě výše uvedených), které představují **tzv. měkké cíle**, tedy místa s vysokou koncentrací osob, která nemají žádné speciální zabezpečení a mohou představovat lákavý cíl pro pachatele teroristického útoku, zejména:

- nemocnice;
- nákupní centra, tržiště a obchodní komplexy;
- školy a univerzitní areály;
- významné kulturní, sportovní a náboženské akce;
- veřejná shromáždění, průvody, demonstrace;
- zábavní a volnočasová centra;
- turisticky atraktivní místa.

d) Dále pak objekty, které mohou mít pro konkrétní teroristickou skupinu (či radikalizované jednotlivce) vysokou **symbolickou hodnotu** (bez ohledu na úroveň jejich zabezpečení); do těchto kategorií patří zejména:

- místa s vazbou na konkrétní náboženství (zejména židovské, muslimské a křesťanské objekty, ale také modlitebny, náboženská shromáždění či poutní místa ostatních náboženství);
- budovy zastupitelských úřadů či kulturních center vybraných zemí (v závislosti na předpokládaném charakteru hrozby);
- sídla a objekty konkrétních médií (televize, tištěná média, rozhlas, online média), např. Rádio Svobodná Evropa – Rádio Svoboda;
- konkrétní výstavy, galerie apod.;
- sídla a objekty vybraných politických stran a veřejně činných subjektů či institucí, které se mohou na základě své činnosti stát terčem teroristických a extremistických skupin či radikalizovaných jednotlivců;
- objekty bezpečnostních složek zejména policie a armády;
- a další.

2. Posílení ochrany chráněných osob a osob, kterým hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí

2.1 Zvýšená opatření v oblasti osobní a epizodické ochrany trvale chráněných ústavních činitelů ČR³ a osob, kterým je po dobu jejich pobytu na území ČR poskytována ochrana podle mezinárodních dohod, včetně zvýšených opatření v oblasti ochrany osob, kterým v odůvodněných případech zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí.

³ § 49 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR

3. Další opatření přijímaná na operativní i strategické úrovni, mohou zahrnovat například:

3.1 Intenzivní komunikace a sdílení informací se zástupci místní samosprávy s ohledem na realizovaná bezpečnostní opatření a projednání možností umístění technických prostředků k zamezení vjezdu vozidel ve vytipovaných místech s vyšším výskytem osob;

3.2 příprava omezení dopravy – funkční spojení s Řízením letového provozu a generálním dispečerem Správy železnic a koordinátorů dopravy, či dopravních podniků;

3.3 zvýšení ostrahy objektů Armády ČR a případné vydání doporučení pro příslušníky Armády ČR ke zvýšené opatrnosti a bdělosti při pohybu mimo objekty Armády ČR;

3.4 povolání Armády ČR k plnění úkolů Policie ČR, a to zejména k ostraze a hlídkové činnosti;

3.5 možnost povolání (kromě vojáků Armády ČR) také příslušníků Celní správy a Vězeňské služby k plnění úkolů Policie ČR;

3.6 možnost vyčlenění vybraných útvarů speciálních sil Armády ČR pro plnění specifických úkolů Policie ČR (při nutnosti doplnění kapacit Útvaru rychlého nasazení a krajských zásahových jednotek);

3.7 vyhlášení pohotovosti pro vybrané ostatní složky Integrovaného záchranného systému;

3.8 zajištění poskytování akutní péče v lůžkových zdravotnických zařízeních v rozsahu stanoveném traumatologickým plánem;

a další.

4. Bezpečnostní opatření ve vztahu k zahraničí

4.1 Posílení zabezpečení a bezpečnostních procedur u vybraných českých objektů v zahraničí (zastupitelské úřady, kulturní centra atd.);

4.2 vydání doporučení českým občanům ve vztahu k cestování a pohybu ve vybraných zemích v návaznosti na aktuální vývoj situace;

4.3 posílení ostrahy jednotek Armády ČR v zahraničí.

VI. Vydávání doporučení

Vhodná komunikace je zásadní pro správné uchopení jednotlivých stupňů. Stejně tak je naprosto klíčová koordinace komunikace na úrovni vlády a dalších zástupců zainteresovaných složek.

Vláda ČR, resp. ministr vnitra vyhlášení stupně ohrožení terorismem vždy doprovodí stručnými komunikačními doporučeními jak směrem k médiím, tak také směrem k veřejnosti (např. dbát zvýšené opatrnosti na místech s vysokou koncentrací osob, doporučení hlásit podezřelé aktivity, nezdržovat se na konkrétních místech; informace o tom, jak předejít a chránit se před dopady případného teroristického útoku,

jak přispět k případnému zamezení teroristického útoku nebo k minimalizaci následných škod atd.).